

Tema	Årstimer i fag	
Kontrollområde	Elevenes minste årstimer i fag	
Sist endret	08.08.2019	
Utarbeidet av	Ass fylkesdirektør for utdanning	Dato 12.06.2014
Godkjent av	Fylkesdirektør for utdanning	Dato 12.06.2014
Ansvarlig for oppdatering	Ass fylkesdirektør for utdanning	
Neste oppdatering	ved behov	
Dokument-id	2017/370-13	

SKOLENES FORSVARLIGE SYSTEM – ÅRSTIMETALL

Referanser:

Opplæringsloven: §§ 3-2, 3-4, 10-1, 10-2, 10-6, 10-6a, 10-11, 13-10

Forskrift til opplæringsloven §§ 1-3, 1-4, § 3-47, 7. ledd.

Rundskriv Udir 1 hvert skoleår.

Opplæringsloven med forskrift, se www.lovdata.no

Rundskrivet finnes på Utdanningsdirektoratets hjemmeside www.udir.no.

Alle timetall i rundskrivets tekst og tabeller er minstetimetall som elevene har rett til å få og som skolen må tilby. Skolen står fritt til å tilby flere timer.

Opplæringsloven § 13-10 stiller krav om at skoleeier skal ha et forsvarlig system for å vurdere om kravene i opplæringsloven og forskriftene til loven blir oppfylt.

Skolenes forsvarlige system årstimetall må:

- 1) Sikre at bestemmelsene om fag- og timefordelingen følges på skolen.
- 2) Sikre at alle som har oppgaver knyttet til planleggingen av opplæringsåret har tilstrekkelig kunnskap om kravene i opplæringsloven med forskrift hva gjelder oppfyllelse av fag- og timefordelingen (minste årstimetall).
- 3) Sikre at skolen har kompetanse til å vurdere regelverket og ivareta de oppgaver skolen er gitt som ledd i oppfyllelsen av regelverket.
- 4) Sikre at det gjennomføres en faglig og pedagogisk vurdering av hvilke undervisningsopplegg som bør gjennomføres innenfor skolens rammer, herunder en vurdering av om aktuelle aktiviteter har et faglig innhold i tråd med læreplanens spesielle del.
- 5) Sikre at det settes inn vikar når lærer er borte (slik at ikke elevene sitter alene og arbeider med mindre det er organisert studiearbeid i samsvar med forskrift til opplæringsloven § 3-47 syvende ledd: "Organisert studiearbeid og skoleadministrative gjeremål etter avtale med faglæreren eller rektor, skal ikkje reknast som fråvær."). Se også minste felles vikarstandard i Buskerud i kvalitetssystemet på www.bfk.no/utdanning.
- 6) Sikre at elever som ikke gjennomfører eksamen mottar undervisning.
- 7) Sikre at aktiviteter som ikke har et faglig innhold som kan knyttes læreplanens spesielle del ikke bruker av undervisningstid som er ment å sikre kravet til minste årstimetall.
- 8) Undersøke og følge opp at planlagt opplæring gjennomføres.
- 9) Sikre at det settes inn nødvendige tiltak dersom det avdekkes at ulike forhold knyttet til fag- og timefordelingen ikke er i tråd med kravene i opplæringsloven med forskrift.

Systemet skal være skriftlig dokumentert.

I sin planlegging av opplæringsåret for elevene må skolene som et minimum hensynta følgende for å sikre minste årstimetall:

- a) Opplæringsloven §1-3: "Den videregående opplæringa skal vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet og den fastsette tilbudsstrukturen. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga, og fag og timefordelinga."
- b) Forskrift til Opplæringsloven §1-4: "I læreplanverket for kunnskapsløftet er fag- og timefordelinga fastsett. Tida som går med til eksamen, medrekna eventuell førebuingstid som blir teken frå undervisninga, skal reknast som opplæringstid. Elevar som ikkje blir trekte ut til eksamen, skal ha ordinær opplæring."
- c) Opplæringsloven §3-2: opplæringen skal strekke seg over minst 38 skoleuker innanfor en ramme på 45 sammenhengende uker i skoleåret (elevene skal ha 7 uker sammenhengende ferie).
- d) Den vedtatte skoleruta for det aktuelle skoleåret
- e) Skolen lager årsplan som grunnlag for å planlegge minste årstimetall i fagene for skoleåret, og nødvendige periodeplaner og plan for eksamensperioden, evt. andre planer skolen trenger i sitt lokale forsvarlige system f.eks. plan for fagøkter. Årsplan må hensynta:
 - Normaluker i skoleåret.
 - Avviksuker/avviksdager i skoleåret der undervisning i fag av ulike årsaker faller bort. Skolen må enten trekke ut avviksdager/avvikstimer i planleggingen av minste årstimer, eller lage plan for å ta igjen bortfalt undervisning på avviksdager/avvikstimer.
 - Prøvedager (hel- og halvdagsprøver i enkelte fag).
 - Eksamensperiode; undervisning for de elever som ikke er trukket ut til eksamen, alternativt sørge for at minste årstimetall i fag er oppfylt før eksamen.
 - Oppstarts- og avslutningsdager i skoleåret (august, desember, juni) skal som hovedregel ikke regnes inn i minste timetall for fag. Dersom skolens ledelse likevel vurderer at den planlagte aktiviteten for slike dager kan knyttes til kompetansemål for fag, kan de regnes med i minste årstimetall, ellers ikke. Slik vurdering skal være konkret og skriftlig dokumentert.
 - Andre aktiviteter for hele eller deler av dag som idrettsdag/skidag/friluftsdag, fagekursjon, den kulturelle skolesekken kan regnes med i minste årstimetall dersom skolens ledelse vurderer at den planlagte aktiviteten for slike dager kan knyttes til kompetansemål i læreplaner for fag, ellers ikke. Slik vurdering skal være konkret, skriftlig dokumentert og etterprøvbart.
 - Aktiviteter knyttet til psykisk helse (VIP), trafikksikkerhet, innsamlingsaksjoner, den årlige elevundersøkelse regnes ikke å falle inn under kompetansemål i fag.
- f) Opplæringsloven §3-4: "departementet gir forskrifter om trinn og programområde, om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa."
- g) Utdanningsdirektoratets gjeldende utgave av rundskriv om fag- og timefordelingen i videregående opplæring. Alle timetall i rundskrivets tekst og tabeller er minstetimetall som elevene har rett til å få og som skolen må tilby. Skolen står fritt til å tilby flere timer. Når eleven har takket ja til tilbud om videregående opplæring takker eleven ja til det samlede opplæringstilbudet uavhengig av omfang.
- h) Skolens eventuelle godkjente forsøk med avvik fra fag- og timefordelingen etter opplæringslovens § 1-4.

- i) Regelverket er ikke til hinder for å gi opplæring utover den del av dagen som skolen har definert som ordinær skoletid, dvs. det kan også gis opplæring på ettermiddags-/kveldstid dersom det praktisk er mulig.
- j) Opplæringen skal ledes av en lærer, dvs. en person som oppfyller kompetansekravene, jf. opplæringsloven § 10-1, men også jf. opplæringsloven § 10-2, §10-6, § 10-6a og § 10-11.

Supplement til/utdyping av punkt e)

Følgende løsning legges til grunn for å følge opp at elevene får minste årstimer i fag i påvente av Visma in School:

Skoleåret deles i perioder for kontroll av status og justeringer/endringer av årsplan:

Periode 0: før skolestart.

Periode 1: fra skolestart til høstferien.

Periode 2: fra høstferien til avslutning 1. halvår.

Periode 3: fra oppstart 2. halvår frem til eksamensperiodens start.

Periode 4: eksamensperioden til skoleslutt.

	Tidspunkt	Aktivitet
0.	Før skolestart	Status oppfylning av timetall ut fra årsplan jf. pkt. e) i Skolens forsvarlige system - årstimetall
1.	Fra skolestart til høstferien	Status oppfylning timetall i forhold til avholdte timer (timeplan). Plan for justeringer/endringer for å oppfylle krav til timetall.
2.	Fra høstferie til avslutning 1. halvår	Status oppfylning timetall i forhold til avholdte timer (timeplan). Plan for justeringer/endringer for å oppfylle krav til timetall.
3.	Fra oppstart 2. halvår frem til eksamensperiodens start	Status oppfylning timetall i forhold til avholdte timer (timeplan). Plan for justeringer/endringer for å oppfylle krav til timetall
4.	Fra eksamensperiodens start til skoleslutt	Plan for justeringer/endringer for å oppfylle krav til timetall.

Skolens statusrapport skal gi oversikt over avvik fra plan for avholdte timer (timeplan) i perioden – eksempelvis:

1. Timer som ikke har latt seg gjennomføre i henhold til plan (eksempelvis fravær faglærer uten at det settes inn vikar eller eleven kan fortsette læringsarbeidet i tråd med planlagt progresjon).
2. Endringene som gjelder hele dager eller deler av dager og som fører til endring av avholdte timer (eksempelvis pålagte aktiviteter som ikke var kjent da årsplanen ble lagt).

Plan for justeringer/endringer for å oppfylle kravet til timetall utarbeides ut fra statusrapport for perioden. En slik plan kan bestå av eksempelvis:

1. Endringer i timeplan for neste periode.
2. Ekstra timer planlegges for å gjennomføre timer som ikke er avholdt.

Skolens årsplan må legges slik at det tidsmessig er rom for justeringer for at elevene skal motta opplæring i fag i tråd med læreplanens krav til timetall.

Fylkesdirektøren for utdanning kan be skolene om skriftlig dokumentasjon av årsplan og statusrapporter i løpet av skoleåret.

Det settes av tid på ledersamlinger minimum en gang i skoleåret 2019/20 år for å drøfte status og behov for justering av skolens forsvarlige system. Endringer som besluttet må nedfelles i dokumentet «Skolens forsvarlige system – årstimetall, ved tillegg i pkt. e) i dokumentet. I tillegg endres skoleeiers rutine for oppfølging av minste årstimer.